

Cuvântul Ardealului

Țare afară de luni și zilele după sârbă-
toare zilnic. — Redacția și Administrația
Strada Românului No. 6. Telefon No. 156

Ziar de propagandă națională

Abonamentul pe an 800 L., pe jumătate de
an 400 L., pe un sfert 200 L., pe lună 70 L.,
iar pt. Primării și Autorități 1000 L. pe an.

Sabia lui Damokles

Cu legitimă îngrijorare așteptăm în fiecare zi, să cadă asupra capului nostru, noua lege a chiriilor, care ne amenință cu majorarea de 21 de ori a chiriei, din 1916.

Cea mai crud lovită, ar fi bineînțeles tagma funcționarilor publici, care deși beneficiind de prelungirea contractelor, s'ar vedea amenințată în existența-i de toate zilele, prin o urcare excesivă a chiriei.

Avem convingerea tare, că guvernul ține seamă de salariul mediu de 60—76 mii lei al unui funcționar public, din care nu poate plăti două treimi, în plata chiriei anuale.

Ar însemna o distrugere a instituțiilor de stat prin nimicirea completă a existenței materiale funcționarești.

Magistrații Curții de Apel din Iași, au atras printr'un memoriu înaintat Ministerului de Justiție, atenția asupra consecințelor fatale a unui proiect de lege în sensul de mai sus.

Singura soluție echitabilă și justă ar fi prelungirea tuturor contractelor de locuințe pe timp de un an, cu dublarea chiriei.

Chestiunea locuințelor apară în același mod și asupra tuturor cetățenilor locatari de altă ocupație, dacă ținem seama de impozitele urcate, de lipsa de construcții și scumpetea materialului.

Pentru ori care locatar de azi, care intenționează a-și construi un cămin și a se scăpa de regimul nefast și excepțional al chiriilor de azi, împrumutul cel mai modest, pe lângă garanția cea mai pretențioasă, înseamnă un capital împrumutat cu 35—40 procente.

În asemenea condițiuni și raporturi, o „ajungere la normal” este o utopie, sau mai bine zis, o completă ruină socială și economică a Statului.

Intențiunea bună și solicitudinea actualului guvern față de situația funcționarilor publici și în general pentru consolidarea Țării, este o speranță de care ne legăm, că sabia lui Damocles nu va cădea încă asupra noastră, sub forma chiriei majorate de 21 ori sau, sub forma liberei tranzacții, care ar scoate pe drumuri jumătate din cetățenii acestei Țări.

Echoul adevăratelor cuvinte

Înalt Prea Sfințite, iată pe modelul cronicar scriitor al acestor rânduri.

Ziua de 20 Martie 1927 a fost sârbătoarea sufletului meu, care a tresărit de nădejdi mai bune, în înflorarea produsă de cuvintele Prea Sfințitei Tale. Am înțeles ieri, că vremuri de renaștere încep să răsare în dieceza Aradului. Am priceput, că Omul providențial a sosit pentru finutul acesta.

Toată aia oratorică a luminilor, nu va reuși să înfioare un suflet câtă vreme glasul ce i-se adresează nu ar fi sincer, nu ar fi din suflet adresat sufletelor.

Slăpân desăvârșit și pe meșugurile vorbeii, înalt Prea Sfinția Ta, a cucerit pe deplin inimile celor prezenți la serbare, nu prin meșugurile formări de fraze, ci, prin sufletul minunat al Aceluia care simte, ceea ce spune, sufletul care se validează în cuvântul rostit pătrunzând adânc în sufletele ascultătorilor, trezându-le umplându-le de nădejdi...

În lumea nervilor idiolizați de pațimi și deșarte îndemnări, în lumea pismei, răutății și invidiei, Prea Sfinția Ta, Păstor vrednic al finuturilor de frontieră, ai apărut deodată, în cuvântarea dela 20 Martie 1927, ca o figură de patriarh simbolic care biciu-

este patimile vremurilor de astăzi, care-și ceartă poporul, dar nu-l părește, ci din curățenia cea mai sublimă a propriei sale credințe în Dumnezeu, îi hrănește nădejdiile de mai bine — într'un viitor mai fericit.

Din vremurile bătrâne, — ale poetului Andrei Mureșianu, — „preotul cu crucea în frunte” a grăit popoarelor. A grăit pentru trecut... pentru prezent și pentru vremurile cari vor veni... și cari, iată-le — sosite!

Cuvintele rostite au fost flăcări isvorâte dintr'un suflet uriaș și inspirate din înălțimi e imense ale unei culturi rare, — însuflețită de cea mai curată schintee de simțire Dumnezeiască.

În vremuri critice, de cumplită deprecie a valorilor morale umane, azi... un modest fiu sufletesc aduce Prea Sfințitei Tale, prinosul său de recunoștință, că a putut simți câteva clipe din plin, suveranitatea Sufletului față de toate desertăciunile vieții.

Prea Sfințite, bunul Dumnezeu să-Ți dăruiască ani mulți de păstorie sfințită și rodnică! O. H.

Cetiți și răspândiți
Cuvântul Ardealului

Problema minoritară

— Dl ministru Goga cere un acord al partidelor de guvernământ —

În ședința dela 18 Martie c., a Senatului român, d-nii G. Tătărescu și I. Grădișteanu, senatori liberali, au interpellat guvernul pe chestiunea minorității. Lupta a deschis-o dl Tătărescu, fost subsecretar de stat la interne. În esență, dsa spune, că „guvernul n'are o politică de Stat față de minorități, că, minoritarii se izolează și destramă unitatea națională a Statului”.

Dl Ionaș Grădișteanu (lib.). Cere o politică unitară a tuturor partidelor față de minorități. Ea nu poate fi obiect nici de tocmeală, nici de restricțiuni.

Răspunsul dlui ministru Goga

Dl Oct. Goga, ministrul de interne, primit cu aplauze de majoritari, declară că a ascultat atent cele două interpellări, fiindcă problema în chestie e fundamentală.

Le-am ascultat cu interes și din pricina personalității celor două interpellatori. Dl Tătărescu a ocupat o situație de răspundere în stat. Deasemenea și dl Ionaș Grădișteanu. Noi ne închinăm în fața muncii generației care ne-a precedat. Eu mă închin în fața dlui Ionaș Grădișteanu. Problema minorităților e privită azi cu mult interes de toată lumea. E bine deci s'o animăm și să facem o profesiune de credință. Sunt de acord cu liniile mari ale cuvântării dlui Tătărescu și Ionaș Grădișteanu. O politică în afară de cadrul psihologiei unui neam, nu se poate face.

Psihologia poporului românesc e îngăduitoare, blândă și toterantă. Toleranța noastră e aproape evanghelică. Aceasta indică drumul omului politic. Sufletul românesc refuză orice doctrină de ură. Am fost întrebat în străinătate, de ce bolșevismul n'a pătruns din Rusia în România. Am răspuns că de bolșevici nu ne desparte Nistrul, ci un dig sufletesc.

Ura este respinsă de sufletul poporului românesc. Noi trebuie să tragem concluzia logică a acestei toleranțe. Mai e și o justificare de ordin moral. Noi ne zicem așa: am făcut un război nu de cucerire, ci de liberare.

Ideia călăuzitoare a sufletului românesc a fost apărarea vetrei noastre. Noi n'am făcut niciodată o politică ofensivă, — ci exclusiv una defensivă. Uitându-mă în sufletul meu, ce pot să zic? O viață întreagă am luptat pentru libertate și nu mă pot transforma în opresor (aplauze).

Mai sunt și obiective de ordin politic. Cunoaștem greșelile săvârșite în trecut de alte state și suntem asăzi înarmați cu cunoștința defectelor adversarilor noștri de ieri.

Nu vrem să repetăm greșelile lor.

Clienții Ligii Națiunilor

Facem o politică de realități. Poporul nostru nu e romantic. E bine în-

fipt cu piciorul pe pământ și contează cu realitățile. Sunt popoare nerealiste. Noi, însă, suntem realiști. Chestia minoritară nu trebuie să aibă nici o repercusiune peste frontarii. Ea nu poate primi sugeri din afară. Ea trebuie rezolvită normal, la fața locului, cu statuti și îndrumări reciproce și nu cu sugestii de peste hotare. Vreau ca tot ce se petrece în lagărele minoritarilor dela noi să nu treacă dincolo de frontarii.

Să înțeleagă minoritarii că aici trebuie să se adreseze și să nu devie clienții „Ligii Națiunilor” (aplauze). Din punct de vedere practic, n'am ținut decât concluzii logice din aceste judecăți ale noastre.

Pactul dela Clucea

Se vorbește de aceea înțelegere care a intervenit între partidul poporului și conducătorii partidului maghiar, lansată în lume sub denumirea de „pactul dela Clucea”. Ce e această înțelegere? Este că, înregistrând realitatea, voiam ca partidul maghiar să iasă din rezistența față de parlamentul țării și să vie aici! Eu mă felicit că reprezentanții minoritarilor se găsească aici, în loc să se găsească pe la casele lor, auspinaud cu ochii duși în depărtare.

Am făcut o înțelegere — fiind în opoziție. Eram liberi s'o facem. Dv., reprezentanții partidului liberal, ați fost pe atunci la guvern. Nați tras concluziuni din problema minoritară. Regret, că dl Tancred Constantinescu a plecat de aici fiindcă dănsul a fost un fel de porte-parole al judecății dv. politice. Dv. ați sesizat ideea de a face un acord electoral cu minoritățile. Noi am făcut-o atunci când eram în opoziție și ne-am ținut de cuvânt.

Dl V. Ghidonescu (național-țărănist). Ați luptat în alegeri cu jandarmi.

Dl Octavian Goga: E o copilărie! Dv. credeți că eu dau ordin jandarmilor să năpustească pe români în favoarea minorităților? Trecutul meu mă dispensează de orice răspuns.

Înțelegerea dela Clucea se întemeiază pe respectul legilor.

Dacă e vorba de restabilit fafetele văzând cine a îndulcit mai mult raporturile dintre majoritari și minoritari — trebuie să spun că partidul poporului a fost acela care a realizat acest lucru. Vreau să recunoașteți cu toții că noi și în opoziție și în guvern nu ne-am folosit niciodată de arme otrăvite.

Am fost totdeauna leali. Dvoastră preconizați ideea să nu se facă politică de pact — dela partid la partid. Ar fi bine să se facă, spuneți dvoastră o politică de stat.

Am un regret de ordin cronologic. Vă manifestați oarecum într'un mod postum. Ce bine era dl Tătărescu, dacă ați fi practicat această teorie acum un an și jumătate. În orice caz, ideea acestei judecăți politice nu e altă decât că de puțin de pe urma sesiunii ei târzie de către dv.

Un acord al partidelor

Eu vă spun că primesc cu mare bucurie această idee. Da, — să se facă politică națională față de minorități. Mai mult: sunt și alte mari probleme în fața cărora toate partidele ar trebui să cadă de acord, — cu deosebire în aceste zile, când statul are atata nevoie de liniște. De pildă: în chestiunile externe a armatei și în câteva alte mari probleme, — trebuie o politică unitară. Merg mai departe și zic: dacă conducătorii partidelor ar căuta să fixeze o judecată unitară, — și minoritarii cred că ar fi de acord să accepte această judecată unitară. Credeți, deci, că trebuie cu toții să cădem de acord și să stabilim convin-

geri unitare? Eu răspund că accept această invitație. Dacă credeți că eu trebuie să invit, — fac și aceasta: în numele guvernului invit partidele politice de opoziție să ne înțelegem cu privire la politica unitară față de minorități. Guvernul actual nu poate fi vulnerabil atunci când e vorba de ideile fundamentale ale existenței noastre naționale.

Oratorul face elogiul guvernului și al generalului Averescu.

Ca o concluzie practică, deci, socot că discuția de azi are meritul de a fi lansat o problemă.

Guvernul merge mai departe pe drumul său de toleranță. (Aplauze).

Sărbătorirea ratificării Basarabiei la Arad

Duminecă la 20 Martie Aradul a sărbătorit cu un fast deosebit importantul eveniment diplomatic al ratificării scumpei noastre Basarabii de către sora latină Italia. Atât Basarabia cât și Italia au fost obiectul unor vii și entusiaste manifestări de dragoste.

După serviciul religios dela catedrală, la care au asistat autoritățile bisericești, civile și militare în piața din fața catedralei s'a oficiat un »Te Deum«, iar P. S. Sa Episcopul Grigorie al Aradului într-o frumoasă și însoțită cuvântare a tălmăcit însemnătatea zilei arătând pe baza veșnicilor învățături ale Evangheliei triumful cauzei noastre drepte și a binefacerilor din traiul împreună al fraților.

Tot pe această zi a coincident și festivalul dela Palatul Cultural, organizat în folosul »Caselor Naționale, din prilejul împlinirii alor 9 ani dela unirea Basarabiei, la orele 5 d. a.

Di colonel P. Georgescu, șeful statului major Div. I Cav. într-o cuvântare ocazională, pe care o publicăm în întregime mai jos, a făcut istoricul »Caselor Naționale«, înființate de către dl general Manolescu mai totdeauna în Basarabia, continuând apoi și în alte comune ale țării, cu frumosul scop de a lumina satele, a întări sufletul și trupul poporului nostru dela țară. Din beneficiile ce rezultă dela asemenea festivaluri organizația »Caselor Naționale«, voiește să ridice la București un Palat Cultural.

Di Colonel P. Georgescu arată apoi însemnătatea zilei de unire a Basarabiei, răsplata atâtor suferințe a fraților noștri basarabeni, care suferință a fost încoronată de bucuria ca tocmai Basarabia care a fost năpăstuită mai mult, să revină cea dintâi la Tara mamă.

Corul »Armonia« sub conducerea maestrului Lipovan a executat frumoasa compoziție a dlui A. Drăgan »Dela Nistru până la Tisa«, corul teologilor sub conducerea tinărului Lipovan a cântat »Marșul lui Mussolini«, stăruind în suflete și aplauzele frenetice ale sălii.

Dșoara Iris Barbură a recitat poeziile patriotice. Di Lt. Bălcești citește câteva din poeziile dsale. Tot asemenea dl căpitan Fortunescu își citește una din schițele dsale. Dna Borel și dl Septimiu Chirvai dela Opera populară din Viena au cântat mai multe bucăți; iar muzica militară sub conducerea dlui Lt. Maziliu ne-a delectat cu o seamă de potpouri românești.

Cuvântarea dlui Colonel P. Georgescu.

Doamnelor și domnilor,

Expunerea ce voi face nu are caracterul unei conferințe, ci unei cuvântări ocazionale introductive în programul serbărei care va urma.

Ziua de astăzi, cum știți, este consacrată »Caselor naționale«.

Desigur, mulți din noi și-au pus sau își vor pune chiar acum întrebarea:

Care este menirea acestei instituții și scopul ce ea urmărește?

De aceia am crezut, foarte nimerit să vă spun câteva cuvinte despre rostul Caselor naționale.

Casele naționale și-au luat ființă pe front, în Moldova, în iarna anului

1917—1918, când bravii noștri luptători au pornit cu acelaș avânt vitejesc la întemeierea acestei instituții menită a contribui la ridicarea culturală a neamului.

Sunt 10 ani de atunci și totuși inimile noastre tresară și acum, când ne gândim la acele timpuri memorabile din istoria poporului românesc. Atunci, mai mult ca oricând se simțea nevoia ca odată cu România Mare să înceapă și o Românie nouă, intrucât trebuia o acțiune, al cărei rost ar fi fost să dea conștiința fraților din România Mare, ce comoară zace în sufletul său și ce loc este chemat să ocupe în omenire, punând în valoare această comoară, căci de fapt istoria ne arată, că neamul românesc posedă un admirabil fond sufletesc, este un neam ales printre celelalte popoare, dar căruia ursita și necazurile vremurilor i-a întunecat adeseori conștiința. Neamul românesc nu a răvnit niciodată la bunurile altuia, el a vrut numai să-și aibă unitatea sa națională, să-și păstreze sufletul său curat pentru a-și îndeplini cât mai bine menirea, pe acest dumnezeesc pământ.

Dupăcum vă spuseli, inițiativa Caselor naționale a pornit de pe front, însă promotorul acestei idei și făuritorul instituției a fost și este dnl General Manolescu pe atunci Colonel. Acest ostaș distins al țării cu sufletul său mareț și-a luat greaua sarcină a realizării Caselor naționale și nu a pregetat un moment, făcând eforturi supraomenești, pentru a trece dela ideile la fapte.

Datorită lui, s'a clădit rând pe rând câte o casă în diferite localități depe Valea Trotușului, mai întâi în preajma frontului de luptă și apoi în celelalte părți ale țării, rămânând ca în decursul anilor, asemenea clădiri să se facă în tot cuprinsul României Mari.

În aceste case poporul avea să afile învățături și îndemnuri bune. Aci i se arăta tot ceia ce li trebuiește pentru întărirea lui trupestă: baie, gimnastică, îngrijirea curții, a casei, a uneltelor, a vitelor cum și la înălțarea lui sufletească pentru a fi muncitor, ciuștit, bun soț, bun părinte, bun prieten, bun ostaș, iubitor al țării și Regelui, distribuindu-se anual premii de cinste, stimă și recunoștința tuturor acelor, cari se vor fi folosit mai bine de aceste sfaturi.

Așa dar Casele naționale, trebuiesc să fie niște școli, niște altare, în care să se formeze și oțălească sufletele ciuștite, oamenii de muncă, oamenii de nădejde, de caracter, fiindcă prin caractere se ridică neamul și omenirea.

Din 1917 și până astăzi, Casele naționale au progresat, ajungând un fractor de seamă în mișcarea culturală a țării.

Rezumat asupra activității Centralei Caselor naționale

În timpul celor 10 ani de activitate, Centrala Caselor naționale a înființat 21 Casa naționale:

1. Casa Națională »General Niculcea« din com. Bolgrad jud. Ismail.
2. Casa Națională »Fântâna Zănelor« din com. Sibirlichitai județul Ismail.
3. Casa Națională »Onești« din com. Onești jud. Bacău.

4. Casa Națională »Cașio« din com. Cașiu jud. Bacău.

5. Casa Națională »Ștefan Cel Mare« din com. Borzești jud. Bacău.

6. Casa Națională »Ion Grămadă« din com. Tg. Trotuș jud. Bacău.

7. Casa Națională »Parincea« din com. Parincea jud. Bacău.

8. Casa Națională »Pașcani« din com. Pașcani jud. Fălțiceni.

9. Casa Națională »Viktorul« din Vaslui.

10. Casa Națională »Muntenii de Jos« din com. Muntenii-de-Jos jud. Vaslui.

11. Casa Națională »Tanacu« din com. Tanacu jud. Vaslui.

12. Casa Națională »Uairea« din Fălțiceni care are 3 secții în comunele: Pașcani, Dolhasca și Liteni.

13. Casa Națională »Vasile Dimitrescu« din com. Buciumeni jud. Tecuci.

14. Casa Națională »Cărligele« din com. Cărligele jud. Râmnicul Sărat.

15. Casa Națională »Infrățirea« din com. Leurdeni jud. Muscel având secții în comunele: Culaia, Budișeni, Tg.-Cărcin și Glâmbocel.

16. Casa Națională din Checia-Română din Banat.

17. Casa Națională »Regina Maria« din Piatra Neamț.

18. Casa Națională »Bicaz« din Transilvania.

19. Casa de Citire »Prințul Carol« din Mahala jud. Cernăuți.

20. Societatea »Tinerimei Române« din com. Vad jud. Făgăraș.

21. Casa Națională »România-Mare« din com. Breaza jud. Prahova.

Din aceste sucursale, sunt de remarcate: în primul rând Casa Națională »România Mare« din com. Breaza jud. Prahova, și în al doilea rând Casa Națională »Fântâna Zănelor« din com. Sibirlichitai jud. Ismail, pentru rodnicia lor activitate culturală, socială și sportivă.

Casele naționale prin metodele adoptate, urmăresc să creeze o atmosferă de încredere, în care atmosferă, diferitele acțiuni educative pornite dela noi sau dela alții, să poată crește, cum cresc florile și plantele într-o climă bună.

Această instituție are nobila menire a păstra legăturile cu trecutul, cum de pildă portul nostru național, graul și muzica noastră națională, reprezentată prin melancolicele doine, cu care romanul își povestește în vremuri necazurilor, munților, codrilor și văilor, adevărații săi prieteni.

Sunt atâtea și atâtea bogății naționale, cari trebuiesc păstrate neatinse pentru generațiile de mâine.

Iată menirea Caselor naționale.

Victoria de ieri trebuie să aducă după sine victoria de mâine. Cea dintâi a fost înfăptuită pe calea armelor; cea de a doua pe calea pașnică.

Cu arma, când va mai fi nevoie, cu inima și pentru inimă, când vom intra pe calea liniștei.

Trebuie să se muncească o muncă rodnică și de către toți, la alcătuirea unei societăți românești mult mai bună decât cea de ieri.

La aceasta se poate ajunge numai prin cultivarea și ajutorarea tuturor elementelor din popor, fiindcă acolo, în popor există izvorul nesecat de virtuți strămoșești, necesare propășirii neamului.

Această instituție pornită din mijlocul armatei în 1917, la întemeierea ei, apelează și acum la împlinirea a 10 ani de activitate, tot la marea armată, la întreaga națiune, ca să o ajute în măsura posibilului la punerea pietrei fundamentale a palatului, ce se construiește în București.

Prin sprijinul nostru, al tuturor, Casele naționale vor fi în măsură a înfăptui opera patriotică ce și-a propus, iar noi vom avea conștiința mulțumită, că ne-am făcut datoria de buni români.

Doamnelor și Domnilor!

O coincidență fericită a făcut, ca ziua Caselor naționale să corespundă cu ziua serbărei ratificării Basarabiei, de către sora noastră cea mare Italia.

Proria cerească, parcă laudis, a făcut ca acest însemnat eveniment, fapt istoric al neamului românesc, să contribuie la măreția serbărei Caselor naționale, drept recunoștință, divină,

fiindcă Doamnelor și Domnilor, deși ideea întemeierii Caselor naționale a pornit din Moldova, această idee a propășit însă în Basarabia, atunci, când prinși ca într'un clește de dușmani, a trebuit să găsim ospitalitate la frații noștri Basarabeni, unde să ducem mai departe înfăptuirea Caselor naționale.

Trăim clipe, pe cari noi contimporanii, care ne luptăm cu greutatea le mărunte ale vieții de toate zilele, nu le putem înțelege pe deplin.

Numai urmașii noștri vor putea aprecia toată măreția operei generației române din vremea războiului pentru întregirea neamului.

În aceste momente solemne, parcă am o viziune, parcă văd plutind pe deasupra noastră, sufletele tuturor eroilor naționali, cari timp de veacuri de urgie au luptat cu vitegie legendară pentru lege, limbă și dreptate până s'a ajuns la împlinirea visului secular: încheierea actuală a României Mari.

În ultimele veacuri, lupte uriașe am fost siliți să ducem contra asupritorilor fără milă din cele trei împărății dușmane, cari ne-au încercuit și despărțit de trunchiul națiunilor surori. Trupul țării noastre stăsiat bucată cu bucată, a înșăngerat în atâtea războaie.

Din partea dușmanilor era o luptă sistematică pentru exterminarea neamului românesc de pe aceste frumoase și îmbelșugate plaiuri la care râvneau cu lăcomie vecinii dela Tisa, Dunăre și Nistru.

Cu toată vitregia soartei, Dumnezeu, cel mare și bun, învârlind pe putericii noștri asupritori, a făcut ca din lupta lor să iasă dreptatea noastră și rând pe rând, bogatele ținuturi românești și-au câștigat deplina libertate prin chinurile îndurate de mii de martiri naționali, morți pentru legea și credința strămoșească, prin suferințele de veacuri ale unui neam întreg și vitejia dorobanțului român.

Muntenia și Moldova au scăpat de sub jugul turcesc abia de o jumătate de veac, iar celelalte ținuturi românești și-au câștigat libertatea acum 9 ani după marea cataclism mondial și în urma victoriei armatei noastre dela Mărăști și Mărășești.

Dintre acestea, prima provincie, care s'a lipit la patria mamă, pe care o credeam cea mai înstrăinată și înghițată pe veci, a fost Basarabia.

La 27 Martie 1918, o solie Basarabeană se prezintă la Iași M. S. Regelui Ferdinand I și-l aduce vestea că întreaga Basarabie se unește pentru totdeauna la patria mamă reînchegând astfel Moldova cea veche a lui Ștefan Cel Mare și Sfânt ca după aceea la 1 Decembrie 1918 să se facă unirea tuturor fraților din cuprinsul României Mari, punând pe capul iubitelui nostru Suveran M. S. Regele Ferdinand I. Coroana de Rege al tuturor românilor.

Se cuvine deci ca această îndoită sărbătoare: a Caselor naționale și ratificarea Basarabiei, să o prăsnim cu cel mai mare entuziasm și să urmărim din tot sufletul Caselor naționale la temelie cărora s'a frământat sângele românesc. În opera patriotică ce a întreprins pentru binele românilor din scumpa noastră România Mare.

CINEMA ELISABETA.

Azi, Marți după masă la orele 6, 7 jum. și 9 seara

PATT și PATACHON

ca sergenți de stradă

Cea mai hazlie și cea mai genială piesă Patathon, dintre care s'a rulat până acum.

De mâine: BANDOLERO

Film senzațional.

Vine! CEZAR, calul sălbatic Vine!

Domnii abonați, cari sunt în restanță cu abonamentul ziarului îl rugăm să binevoiască a ni-l achita cât mai curând.

Adunarea generală a băncii industriașilor și comercianților români

A fost o zi de adevărată sărbătoare, pentru pătura de industriași, meseriași și comercianți români din Arad și județ, ziua de Duminecă, 20 Martie crt.

Banca Industriașilor și Comercianților Români S. A. Arad, și-a ținut în această zi, în localul ei din Bul. Regina Maria Nr. 17, prima adunare generală ordinară.

Ședința a fost prezidată de către dl inginer Ștefan Mateescu, membru în Consiliul de administrație.

După celirea apelului nominal se constată, că au răspuns la convocare un număr foarte frumos de acționari, reprezentând 1603 voturi în total, fiind astfel adunarea generală capabilă de a aduce hotărâri valide.

Se constituie biroul și se alege cu unanimitate ca verficatori dñii: Victor Boșneac și Gheorghe Șumândan, iar ca notar dl Savu Sevič.

Intrându-se în ordinea de zi se citește raportul Consiliului de administrație, prin care se arată marea importanță ce o are în viața economică aradană înființarea unei bănci cu un program de activitate așa de frumos.

Societatea românească, îndeosebi în orașele noastre din Ardeal și chiar și autoritățile românești, dela unire până astăzi au cam neglijat una dintre cele mai importante chestiuni, sprijinirea în lădina ei de consolidare, a unei clase mijlocii românești, a meseriașilor și comercianților. Prea ne-am obișnuit cu gândul, ca comerțul și meseriile din orașele noastre formează patrimoniul exclusiv al minoritarilor și ca noaui românilor, nu ne este dat să ne vedem vre odată stăpâni pe isoarele bogățiilor noastre în aceste orașe. Ceace n'a înfăles înăajuns până în prezent nici marele nostru public și nici oficialitatea, fie din lipsa cunoașterii situației reale, fie că nu ne știm aprecia noi singuri forțele noastre proprii, au înfăles-o vre-o câțiva oameni dintre conducătorii noștri cu simț practic, înființând aici în Arad în cele mai grele vremuri din punct de vedere economic, un așezământ românesc, pentru promovarea intereselor clasei mijlocii.

Acesta este un exemplu admirabil de solidaritate și este o dovadă de ceace poate să producă organizarea forțelor într'un mănunchiu.

Am văzut la această adunare generală o pleiadă de oameni tineri dintre meseriași și comercianți români din orașul acesta și județ, dornici de muncă și de progres. Este avântul de viitoarei societăți, care ca mâne va fi chemată să preia conducerea faptică a destinului noastre pe terenul vieții economice.

Banca Industriașilor și Comercianților Români s'a înființat în anul trecut cu un capital inițial de 1.500.000 lei și abia după un restimp de câteva luni de zile, ea a putut să-și majoreze acest capital cu încă 500.000 lei. În zilele de grea criză de numerar cum sunt cele de astăzi numărul acționarilor s'a sporește încontinuu.

Din raportul consiliului de administrație reese, ca pe lângă spesele în copiale cu organizarea și punerea în funcțiune a băncii, gestiunea anului trecut s'a încheiat cu un rezultat pozitiv.

Trebuie să accentuăm, că marele merit în ceace privește înființarea acestei băncii, îi revine institutului de credit și economii „Victoria” dl director general al ei Gheorghe Adam, președintele băncii meseriașilor și comercianților români, câștigându-și un titlu de recunoștință între pătura românească a meseriașilor și comercianților de aici, pentru sprijinul moral și material atât de prețios pe care l'a dat dintr'un început acestei înghetări. După terminarea raportului consiliului de administrație conform programului s'a purces la alegerea Consiliului de cenzori pe o nouă perioadă de un an. Au fost realeși cu unanimitate dñii Vasile Suciu dir. școlii, sup. de comerț, Ioan Popa șef. cont. „Victoria”, Bojidar Moșorca șef. cont. Uzin. Comun. Moise Rîșcuța și Zenovie Voștinar.

Epuizându-se astfel ordinea de zi, dl președinte mulțumește celor prezenți pentru participare și declară adunarea generală de închisă.

Cei ce au avut ocaziunea să vadă această frumoasă manifestare a solidarității românești pentru cauza comună, s'au îndepărtat de aici cu cele mai frumoase impresii. Doim ca exemplul dat de meseriași și comercianții români din acest oraș, să fie urmat de celelalte centre economice din țară.

Cronica sportivă

Timișoara — Arad (cat. II-a)
1 : 1 (1:0)

Timișoara a jucat cu un joc inferior față de echipa aradană și numai mulțumită împrejurărilor fatale a scăpat cu un rezultat foarte măgulitor.

AMTE — AC Jiul
6 : 1 (3:1)

Echipa AMTE, menită să câștige șampionatul regiunii Arad, jucând cu mult elan, a învins cu ușurință echipa AC-Jiul, asigurându-și astfel 2 puncte victorioase pe tabela șampionatului.

AAC — CFR-Simeria
3 : 1

AAC, după un joc gigantic a putut învinge echipa CFR-Simeria, care a jucat cu mare ambiție.

TMTE — Kadima
1 : 1

Rezultatul obținut de Kadima este mare surprinzător.

CAMP — Hakoah
2 : 1

Mare surpriză. Rezultatul foarte măgulitor pentru Hakoah.

Banatul — Chinezul

2 : 1 (1:1)

Cea mai mare surpriză din sezonul de primăvară, învingerea echipei șampioanei a României.

Amicale :

Cloria CFR comb. — ATE
3 : 2 (2:1)

NAC — ATE
3 : 3 (3:1)

Ga.

Din județ

In comuna Rovine

a fost găsit strangulat, locuitorul Popa Gheorghe. Nu s'a putut constata, ce l'a determinat pe bietul om la săvârșirea sinuciderei.

Mamă criminală

Fata Pănușag, din comuna Mănerău a născut un copil, pe care, ca să scape de rușine și grije l'a aruncat în drum.

Autoritățile dovedind comiterea crimei, a deținut pe mama criminală și a înaintat-o parchetului.

Din Pecica

se anunță că locuitorul Rado Carol s'a sinucis prin strangulare. Numitul trăia părăsit singur și poate aceasta l'a făcut să-și curme viața.

In comuna Tăuți

s'a incendiat pădurea proprietarului Friedlander Emil, arzând 25 jugăre, însă pagubele sunt foarte mici luându-se imediat măsurile necesare din partea autorităților spre a localiza pericolul. Focul s'a produs din negligența locuitorului Gheorghe Tăraș, căruia i-s'a dresat proces-verbal de dare în judecată.

Din Spineni

ni se anunță, că locuitorul Hersu Dumitru a fost găsit strangulat. Bănuieli de crimă nu sunt.

Din Radna

primim știrea că, indivizii necunoscuți au intrat noaptea în cancelariile judecătorești de ocol, furând două mașini de scris în valoare de 19 mii lei.

Așa se vede avem legi prea severe de se cutează hoții să intre și în sălile zeiței Justiția.

Bor Teodor din Șicula

a furat șuba, jocul și toporul din coliba pădurarului Rațiu Niculae, și la plecare să-și potolească și foamea, până va ajunge și la bani, prin vânzarea lucrurilor furate, a luat cu sine și un borcan cu untură, cari toate la un loc făceau în valoare vre-o 1250 Lei.

Prins asupra faptului, a fost predat autorităților.

Din comuna Socodor

primim știrea că, indivizii: Săbău Ioan, Păcuș Ioan și Berariu Iosif, în ultimul timp, au săvârșit furturi, în toată nopțile, făcând multor locuitori pagube enorme.

Hoții au fost prinși și predați autorităților spre a-și lua răsplata.

Din Păncota

primim știrea că, Marton Schmith s'a sinucis, luând otravă.

Bănuieli de crimă nu sunt, motivul cazului disperat nu se știe.

In comuna Șiria

indivizii Vaida Ioan, s'a introdus cu ajutorul cheii false în măcelăria lui Selejan Pavel, de unde a furat 400 lei și mai multe note de plată.

Văzându-se descoperit, a încercat să se sinucide cu un briceag, cauzându-și o rană gravă la gât.

Prin primăria Șiria, a fost internat la spital.

BURSA

Cursurile devizelor Zürich

Inchiderea dela 21 Martie 1927

Berlin	12332.—
Amsterdam	208.05
New-York	51987.50
Londra	2524.25
Paris	2035.50
Milano	2325.—
Praga	1539.—
Budapesta	9089.—
Belgrad	912.50
București	311.—
Varșovia	57.90
Viena	7315.—

BUCUREȘTI Devize

Paris	667.—
Berlin	40.35
Londra	826.50
New-York	170.—
Italia	778.—
Elveția	3280.—
Viena	23.95
Praga	504.—

Valute

Napoleon	685.—
Mărci	40.—
Leva	1.20—
Lire otomane	85.—
Lire sterline	820.—
Fr. rancezi	6 70—
Fr. elvețieni	32.—
Lire italiene	7.75—
Drahme	2.15—
Dinari	2.95—
Dolari	169.50—
Marca poloneză	18.—
Cor. austr.	24.—
Cor. ung.	29.—
Cor. cehoslov.	500.—

RESTAURANT ROMÂNESC!

Funcționari români din Arad și județ, luați masa numai la restaurantul românesc „PALACE”, Arad, Strada Ionel C. Brătianu. Măncări bune și ieftine. :: serviciu punctual.

INFORMATIUNI

Insemnătatea istorică a zilelor

La 21 Martie 1685 s'a născut în orașul Eisenbach, Sebastian Bach, marele muzicant.

În ziua de 22 Martie 1848, ungurii obținând mulțumiri cu noua lege a presei, o ard într-o adunare mare, ținută la Budapesta, în Piața Unirii. Este o coincidență ca azi, la 22 Martie și după șaptezeci și nouă ani încă, și la noi sunt multe discuții pe tema legii presei, care precum se vede a fost... și va fi sperietoarea politicianilor îndeosebi.

Rectificare

În numărul nostru de Duminecă, în rubrica „Mișcare Culturală” dintr-o greșală s'a strecurat pe neobservate titlul concert simfonic dela 27 Martie 1925, în loc de 1927.

Examenul de șoferi

se va ține în ziua de 28 corent, la Prefectura Poliției.

Cererile se vor înainta Prefecturii Poliției până inclusiv la data de 26 Martie a. c.

Dñii abonați, cari nu primesc darul regulat, sunt rugați a ne face cunoscut pentru a lua măsurile de îndreptare.

Concert dat de basistul Septimiu Gh. Chirvai în sala festivă a liceului Moise Nicoară

Azi după masă, basistul Chirvai a dat un concert cu programul de mai jos, în sala festivă a liceului Moise Nicoară.

1. G. F. Händel: Arie (aus Deborah). 2. T. Ciordani: Care mio ben. 3. Mozart: O Isis und Osiris. 4. In diesen heiligen Hallen. 5. Brediceanu: Trageți voi boi. 6. Barbu Filaret: Trec zile cu nopțile. 7. Halévy: Cavatina (aus der Jüdin). 8. Schubert: Der Wanderer. 9. Schuman: Frühlingsfuhr. 10. Lortzing: Auch ich war (aus „Der Waffenschmied”). 11. Brediceanu: Cine m'aude cântând.

Sala a fost archiplină, participând în afară de intelectualii și românii de bine din Arad, toată tinerimea școlară, cari, după terminarea concertului, l-au asaltat pe artistul Chirvai cerându-i autografe. Artistul a fost viu emoționat de manifestarea de simpatie exprimată cu atâta însuflețire din partea tineretului.

Tinerimea i-a cântat „mulți ant tră-ească”, la ce, Chirvai a răspuns mulțumindu-le printr-o scurtă cuvântare. Concertul s'a început la ora 5 și s'a terminat la ora 6 și jumătate.

Artistul a fost acompaniat la pian de domnișoara Eleonora Luca.

F. L. Popper Bally
(Schweitz)
pe lângă prețuri ieftine la ooo 817
Lévai și Szigheti
înainte Buchsbaum și Co.
depozit de ghețe ARAD.

În toată ziua mezeluri proaspete, carne de porc, unsoare, clisă, tofelul de cărnuri proaspete la ooo 480

Șumandan Gheorghe și Fiul
Bulev. Regele Ferdinand No. 52
Cer sprijinul Onor. public românes!

KNAPP

vopsește și curăță haine. — Atelierul în Arad, Str. Episcopul Radu 10. — Loc pentru strângerea hainelor în Arad, Str. Brătianu 11. În edificiul Băncii Agrare Timișană. 271

VIN VECHIU

produs propriu și bine îngrijit în butelii la 637

Farmacia FÖLDES Arad.

Haine (blouse) croșetate, veste, Poulle-uri, ciorapi, mănuși, șaluri elegante de mătase, tricouri (indispens.) se capătă pe lângă prețuri convenabile la SZÁNTÓ, Str. Eminescu 6. Arad. 245

Reclama

este sufletul
comerțului!

Baia arteziană SIMAY

Baia cu aburi pentru femei Marți toată ziua și Vineri d. m. Pentru bărbați afară de Marți în toată ziua, iar Sâmbătă și după masă. — Baia-vană deschisă în toată ziua de dimineață până seara. Hidroterapie, baie cu acid sulfuric și acid carbonic pt. femei după masă, iar pentru bărbați înainte de masă. (618)

Dacă vrei să deținezi sau să cini ieftin și să fii servit ooo conștiincios caută ooo

hala de vin a viticulturii „Minorităților”
aranjată cu gust. Arad, Str. Brătianu No 2. — Vinuri escelente!
Deschis până la ora 12. ooo 511

Griji, Tăticule!

Stofe școlare, metru Lei 460

Stofă școlară extra-fină, metru . . . Lei 560

la MUZSAY :: ARAD

vis-a-vis de teatru. (589)

S'a început deja curățirea și vopsirea hainelor de primăvară la întreprindere de vopsit, aranja modern cu putere vaporică Arad Strada Siroiescu (Teleki-ucca) Nr. 13. ooo 795

Atelierul de broderii, țesături și cusături naționale

al doamnei **Cristina Săbau**

Arad, Strada Gojdu Nr. 17.

Confectionează; Cuverturi de pat, perdele, fețe de masă, lîngerle etc. Specialități de batiste. Bogat asortiment de modele artistice pentru brodat. :: Imprimațiunile de modele pe pânză. 1

Citiți și răspândiți „Cuvântul Ardealului”!

Dacă te dor picioarele sau tălpile nu suferi și nu amâna îngrijirea lor și caută atelierul lui IOAN RADA pantofar în Arad, Str. Ep. Radu Nr. 28., care toarnă imediat modelul în ipsos (gips) și execută și pentru cele mai suferinzi picioare ghețe comode. 279

Cine vrea să cumpere mobilă să-și ia atîta obosală și să cerceteze depozitul fabricii KLUG din Aradul Nou lângă podul Mușelului. ooo 621

Cea mai bună și frumoasă distracție pentru o familie

Radio-Technica dela țară un aparat

Radio!

Cel mai eficient magazin de bransă!

* * *

Cereți prospect!

RADIO-Technica, Timișoara

Plaza I., Sft. Gheorghe.

(559)

Telefon: 3-56.

Direcțiunea Uzinelor de Gaz
a orașului Arad.

Se află în situație plăcută, ca să servească On. Public cu gaz de cale caldă, cu a cărui ajutor putem ca în timpul de pace ieftin mină, încălzii, pregăti mâncări, a călca rufe și a ne scălda. Instalații necesare și montările le executăm pe rate și pe prețuri de

Uzinele Comunale Secția gaz aerian:
Arad, Str. Muclu Scevola 9, 11, 13. — Telefon: 27, 28

Biroul uzinelor
din Str. Eminescu No. 4, stă la dispoziția On. publicilor ce privesc comenzile etc.

Primăria comunei Măderat.

Nr. 408—927.

882

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală, că primăria comunei Măderat ține licitațiune publică în ziua de 27 Aprilie 1927 la ora 10 a. m. la primăria acelei comune — pentru furnizarea:

1. Rechinzelor precum și a imprimatelor necesare serviciilor comunale pe anul 1927.
2. Furajelor la animalele de reproducție — porumb cantitate de 15 măști metrice, ovăs 6 măști metrice.
3. Oalelor de ciment, necesare la fântâni, poduri, edificii comunale, atât ferăria cât și lemnăria.

Pentru executarea lucrărilor de reparațiuni la poduri, fântâni, edificii comunale, atât ferăria cât și lemnăria.

În general pentru toate reparațiunile necesare la primăria comunală de ori ce categorie pe anul 1927.

Licitațiunile vor fi făcute în conformitate cu legea contabil.

publice — în parte cu oferte chise — în parte licitațiune bală.

Condițiunile se pot vedea la localul primăriei în timpul de serviciu când se dau și mașini asupra celor publice Măderat, la 17 Martie 1927.

Primar: (ss) Păcur
Notar: (ss) Gulácsy.

Primăria comunei Șepr

No. 173—1927.

Publicațiune II.

Licitația fixată pe ziua de 22 Martie 1927 rămânând fără rezultat publicăm din nou în pe ziua de 29 Aprilie 1927 ora 10 din zi, pentru:

a) repararea fântânilor hotar,
b) repararea podurilor hotar,
c) repararea podurilor și tururilor din comună.

Licitația se va ține cu închise și în conformitate cu legea contabilității publice, cu observare că dacă și această licitație ar rămânea fără rezultat lucrările din chestiune se vor prin bună învoială.

Șepruș, 16 Martie 1927.

Primar: Părv
Notar: Puticlu.

Primăria comunei Șiria

Nr. 692—1927

Publicațiune.

Primăria comunei Șiria ține în ziua de 30 Aprilie la târgul săptămânal din Păzlicitație publică în conformitate cu legii contabil. publice, o vinderea alor 4 vieri și un neapți pentru reproducere. Șiria, la 11 Martie, 1927.

Dacă aveți nevoie de

ANUNT

modern, efctuos,
cercetați Admini-
oo strația oo

„Cuvântul Ardealului”

din Arad, Strada Românilor Nr. 6.

Imprimeria Județului S. A.

Arad, Str. Gh. Lazar No. 17.

Execută tot solul de tipărituri aparținătoare artel tipografice. — Depozit de imprimare secretariale și advocatiale. ::